

COLUMN

Bert Keizer is specialist
ouderengeneeskunde

Bert Keizer

‘Wat er ’s avonds ontbreekt in het ziekenhuis zijn grijze haren.’

Avonddienst

Collega A werd aan het begin van de avond bij meneer B geroepen in het verpleeghuis. Hij was wat onrustig, had een snelle pols en lichtjes dalende tensie. Vitale man van zeventig, op een tussenstop in het verpleeghuis om zijn leven weer op te pakken na een collumfractuur, waarvoor hij bij haar revalideerde. Hij gaf zelf ook aan zich ‘ongedurig’ te voelen en rectaal toucher toonde melaena. Kort overleg met de dienstdoende arts-assistent leidde tot presentatie op de SEH. Later die avond belde collega A om even te horen hoe het er nu voorstond. De assistent, ook al zeven maanden in het vak, legde haar uit dat het geen melaena was en dat meneer op zaal lag voor verdere observatie. A loopt al twintig jaar mee en weet op overweldigende grond dat je wel eens kunt twijfelen over wat je nou precies op je handschoen ziet, maar in dit geval was zij er absoluut zeker van. De enige relevante vraag durf je in zo’n situatie niet te stellen: hoe vaak heb jij eigenlijk melaena gezien? Later die nacht raakte meneer B op zaal in shock door een (verdere) bloeding uit de tractus en belandde hij op de ic, vanwaar hij met veel kunst- en vliegwerk verder werd geleid naar de chirurg voor darmresectie bij een carcinoom. Avonddienst in het ziekenhuis.

Vier jaar geleden verloor ik een dierbare vriendin door een medische fout. Ze was 42 jaar oud. Ze fietste ’s middags naar het ziekenhuis voor een angio. Om half negen die avond was ze dood. Anafylactische shock. Ik was ongeveer een uur na haar dood ter plaatse en zag het lichtelijk gezwollen lichaam met de

typische kleur. Ik hoorde het verslag van haar vriend die erbij zat terwijl ze benauwder en onrustiger werd.

Een verpleegkundige had haar nog een plastic zakje gegeven ‘tegen de hyperventilatie’. De arts-assistent die ons te woord kwam staan na het overlijden zei dat ze waarschijnlijk aan een bloeding was bezweken. Gelet op het verloop van haar overlijden en de toestand van het lichaam was dat een in zijn soort toch wel heel bijzonder stomme opmerking.

Naast de afschuwelijke ervaring van het persoonlijke verlies werd ik bekropen door een angstige verbazing over de onwetendheid van de verpleegkundigen en artsen die in de avond het ziekenhuis draaiende moeten houden. Het gaat niet om iets verwijtbaars. Ervaring is iets heel anders dan diploma’s en het is langs slechts één weg bereikbaar. Een huisartscollega drukte het zo uit: ‘Wat er ’s avonds ontbreekt in het ziekenhuis zijn grijze haren.’

De onverstandige vraag is: hoeveel veertigers lopen er ’s avonds om elf uur rond in het ziekenhuis? Staan we voldoende stil bij de omstandigheid dat een van de moeilijkste aspecten van ons vak – het snel doorgronden van een acuut probleem – wordt overgelaten aan jonge collega’s die juist op dit punt, geheel buiten hun schuld, dikwijls zeer matig of gewoon ver onder de maat zullen presteren? ■